

NORGES HØYESTERETT

Den 17. januar 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Stabel, Webster og Kallerud i

HR-2013-00105-U, (sak nr. 2012/2038), straffesak, anke over dom:

A (advokat Renè Ibsen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder domfellelse for overtredelse av straffeloven § 237 – uaktsom legemsbeskadigelse ved bruk av motorvogn.
- (2) A, født 27. oktober 1988, ble 29. september 2011 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 237 (post I), og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3 (post II).
- (3) Oslo tingrett avsa 16. februar 2012 dom med slik domsslutning:

"1. A, født 27.10.1988, frifinnes i h.t. tiltalebeslutningen post I.

2. Han dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf § 3 til å betale en bot til statskassen på 6 000 - sekstusen - kroner, eller dersom boten ikke betales, til en straff av fengsel i 12 - tolv - dager.

3. Han fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn i en periode på 3 - tre - måneder regnet fra domsslutningen, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første og annet ledd og forskrift om tap av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn § 2-5 første ledd. Til fradrag i tapsperiodens lengde går den tid førretten har vært midlertidig inndratt, jf forskriften § 1-4 første ledd.

Han må avlegge full ny førerprøve før gjenerverv av førretten, jf tapsforskriftens § 8-4.

4. Han frifinnes for krav om å betale oppreisning til B og C.

5. Saksomkostninger idømmes ikke."

- (4) Påtalemyndigheten anket tingrettens dom til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt

bevisbedømmelsen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet for tiltalens post I. De fornærmede begjærte ny behandling av de sivile kravene.

(5) Lagmannsretten avsa 26. oktober 2012 dom med slik domsslutning:

"1. A, født 27. oktober 1988, dømmes for overtredelse av straffeloven § 237, samt det forhold han er funnet skyldig i ved Oslo tingretts dom av 6. februar 2012, til fengsel i 21 - tjueen - dager, jf. straffeloven § 62 og § 63 annet ledd.

Varetekt kommer til fradrag med 3 - tre - dager.

2. A fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn i en periode på 1 - ett - år og 6 - seks - måneder, jf. veitrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd og forskrift om tap av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn § 2-1. Til fradrag i tapsperiodens lengde går den tid føreretten har vært midlertidig inndratt, jf. forskriften § 1-4 første ledd.

A må avlegge full ny førerprøve før gjennerverv av føreretten, jf. tafsorskriften § 8-3.

3. A dømmes til å betale oppreisning til B med 75 000 - syttifemtusen - kroner innen 2 - to - uker etter dommens forkynnelse. Renter etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum tilkommer fra forfall til betaling skjer.

4. A dømmes til å betale oppreisning til C med 20 000 - tjuetusen - kroner innen 2 - to - uker etter dommens forkynnelse. Renter etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum tilkommer fra forfall til betaling skjer.

5. A dømmes til å betale saksomkostninger med 5 000 - femtusen - kroner."

(6) Lagmannsrettens avgjørelse av skyldspørsmålet ble avgjort under dissens fra en meddommer.

(7) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og saksbehandlingen, subsidiært straffutmålingen. Han har også begjært ny behandling av de sivile rettskravene. Det anføres i korte trekk:

(8) Ulykken skyldes et "feiltråkk" fra tiltaltes side, hvor han etter sammenstøt med en varebil trykket på gasspedalen i stedet for å bremse. Det var forut for dette ingen farlig situasjon for de fornærmede. En feilreaksjon fra tiltaltes side kan etter rettspraksis og juridisk teori ikke medføre straffeansvar og lagmannsrettens aktsomhetsvurdering er derfor gal.

(9) Det utgjør en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten ikke har begrunnet hvorfor den fraviker den rettsoppfatning som følger av rettspraksis og juridisk teori. Det er derfor ikke mulig å overprøve om lagmannsretten har lagt en korrekt aktsomhetsnorm til grunn.

(10) Det bør være tilstrekkelig å reagere med betinget fengselsstraff ut fra de spesielle omstendighetene ved ulykken, og den tiden som har gått fra denne fant sted. Straffeloven § 237 er heller ikke videreført i ny straffelov. Det gir klare føringer med hensyn til handlingens straffverdighet.

(11) Det bestrides at domfelte har opptrådt grovt uaktsomt og oppreisningserstatning kan derfor ikke idømmes. En av de fornærmede har heller ikke dokumentert noen skade.

(12) *Påtalemyndigheten* har i korte trekk anført:

(13) Lagmannsretten har korrekt vurdert kjøringen i sammenheng. Domfeltes reaksjonsmåte og aggressive kjøring før sammenstøtet med varebilen er relevant ved bedømmelsen av hans

etterfølgende handlemåte. Fartsøkningen etter sammenstøtet med varebilen kan derfor ikke anses som en feilreaksjon han ikke kan holdes strafferettslig ansvarlig for.

- (14) Det hefter ikke saksbehandlingsfeil ved lagmannsrettens dom.
- (15) Påtalemyndigheten slutter seg for øvrig til lagmannsrettens straffutmåling og erstatningsavgjørelse.
- (16) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten for forhold han er dømt for i lagmannsretten. Anken kan da bare nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg ved en begrunnet beslutning finner det klart at anken ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum sammenholdt med annet ledd annet punktum.
- (17) Ankeutvalget ser først på lovanvendelsesanken. Den sentrale anførsel er her at lagmannsretten har anvendt aktsomhetsnormen i straffeloven § 237 feil når den kom til at domfeltes feilreaksjon ved å trå på gasspedalen isteden for bremsepedalen rammes av bestemmelsen.
- (18) Lagmannsretten fremstiller det sentrale hendelsesforløp slik:

"Saken gjelder skader oppstått som følge av at en personbil, som kom ut av kontroll, kjørte inn i uteserveringen til D i Oslo sentrum der det satt flere mennesker. Hendelsen fant sted ca. kl. 22.10 fredag 24. juni 2011.

Tiltalte, A, kjørte denne kvelden sin mors VW Passat personbil sammen med to kamerater. Han hadde da hatt førerkort i 1 år og 2 måneder. A og kameratene kom kjørende opp ----- med åpent bilvindu på vei fra ----- til ----- . E kom da ut fra en sidevei ved ----- og skulle krysse ----- . Ifølge E var det parkert en buss i veien på hans venstre side som hindret sikten. Han gikk ut i veien og så bilen til A komme kjørende 'i en viss fart'. E viste fingeren eller liknende til A og ropte ukvemsord.

A har forklart at han da ble 'litt sint' og kjørte videre fram mot krysset ved ----- , snudde bilen og kjørte tilbake ned ----- igjen. Årsaken til at han snudde bilen var at 'han ville finne ut hva som var galt med han' (E) og for å snakke med ham. I krysset før ----- snudde han bilen igjen ved, i følge vitnet F, å ta en brekksladd. Da A kjørte oppover ----- igjen hadde E krysset gata. E, som da var på fortauet sammen med kjæresten sin, har forklart at bilen kom kjørende raskt mot ham, at den kom over i feil kjørebane, fikk et hjul opp på fortauet og at han ble redd.

A har forklart at han plutselig så E i ferd med å skulle kaste et søppellokk mot bilen. At søppellokket ble kastet er bekreftet både av E og ett vitne. A gasset da på for ikke å bli truffet samtidig som han fulgte E med blikket. A forklarte at han da hadde hodet vendt sidelengs mot E mens han kjørte framover. Han har også forklart at han ikke tenkte på å bremse i denne situasjonen. Han ble derfor ikke oppmerksom på en varebil som hadde stanset for rødt lys noe lenger framme i krysset ved D. Noen sekunder etter traff bilen den venstre bakskjermen på varebilen. Fordi A ville unngå å treffe varebilen, svingte han bilen til venstre, og i den stressede situasjonen gasset han igjen på i stedet for å bremse. Bilen kjørte da opp på fortauskanten, over ----- , som her er gågate, og inn i uteserveringen og stanset først etter at bilen hadde truffet veggen i uteserveringen til D. Bilen fikk omfattende skader."

- (19) Lagmannsretten fant det ikke bevist at det ene hjulet var oppe på fortauet slik E hadde forklart. Men retten la til grunn at As kjøring "...var aggressiv da han kjørte fram og tilbake i ----- etter E".
- (20) Lagmannsretten refererer videre til at en spesialist fra politiet har vurdert bilens fart til 40-50 km/t da den traff veggen ved uteserveringen. Det fremgår videre av dommen at to gjester ved uteserveringen ble skadet som følge av kjøringen.

- (21) Lagmannsrettens flertall (alle unntatt en meddommer) kom til at domfelte hadde overtrådt straffeloven § 237 og ga følgende begrunnelse for dette:

"Flertallet tar ved vurderingen av As uaktsomhet som ledet fram til skaden utgangspunkt i hans kjøring fra han observerte E første gang. Flertallet legger til grunn at A kjørte aggressivt i et område i Oslo sentrum med mye ferdsel av fotgjengere, utesteder og gågate umiddelbart i nærheten, fordi han var blitt sint på en fotgjenger som hadde skjelt ham ut og vist ham fingeren eller liknende. A hadde i løpet av få minutter foretatt to høylydte 360 graders svinger da han kom kjørende oppover ----- i retning E. Flertallet legger til grunn at E kastet søppellokket fordi han opplevde kjøringen som farlig og rettet mot seg. Når A for å unngå å bli truffet av lokket valgte å gasse opp i stedet for å bremse uten å ha forsikret seg om at veibanen foran ham var fri, men tvert imot har blikket og hodet vendt sidelengs mot E, er dette klart uaktsomt. På bakgrunn av hans kjøring fram og tilbake på denne veistrekningen visste A også at det var et lyskryss foran ham. Flertallet kan ikke se at As fartsøkning i denne situasjonen var utslag av et øyeblikks uoppmerksomhet eller feilfordeling av oppmerksomheten, som ifølge rettspraksis ikke rammes som uaktsomt, jf. f.eks. Rt. 2002 side 190. Selv om det i utgangspunktet er en svært uventet hendelse at en bilist er i ferd med å få et søppellokk kastet mot bilen, er det flertallets syn at A selv hadde brakt seg i denne situasjonen ved sin aggressive kjøring og den reaksjonsmåten han valgte på Es opptreden. Som bilfører i et travelt sentrumsområde følger det av den alminnelige aktsomhetsnormen at man må være særlig oppmerksom på situasjoner som kan medføre skader.

Etter at As bil traff varebilen, gasset han igjen opp helt til han traff veggen på D. Hadde han i stedet bremsset, ville skadene ikke ha oppstått. Det er slik sett klar årsakssammenheng mellom hans opptreden og skadene. Flertallet anser også at As kjøring etter at han traff varebilen var uaktsom, og at den må ses i sammenheng med den forutgående kjøringen. A har forklart at han fortsatte å trykke på gasspedalen på grunn av stresset i situasjonen. Flertallet kan ikke se det som ansvarsfriende at han på grunn av dette stresset handlet feil. Også her er det flertallets oppfatning at han selv hadde lagt grunnen for den farlige situasjonen han befant seg i. At E hadde kastet søppellokket mot bilen utgjør på denne bakgrunn ikke en unnskyldningsgrunn for hans grove feilhandling med vedvarende tråkking på gasspedalen helt til han traff husveggen. Det vises til vurderingen ovenfor av situasjonen rundt kastingen av lokket. A har etter dette opptrådt uaktsomt."

- (22) Etter ankeutvalgets oppfatning gir lagmannsretten her uttrykk for riktig forståelse av aktsomhetsnormen i straffeloven § 237. I et slikt hendelsesforløp som lagmannsretten har funnet bevist, må domfeltes kjøring ses i sammenheng. Verken fotgjengerens handlemåte eller domfeltes mulige feilreaksjon etter sammenstøtet med varebilen kan endre det totale bilde av en kjøring hvor bilføreren er mye å bebreide.
- (23) Det er etter dette klart at anken over lovanvendelsen ikke kan føre frem.
- (24) Lagmannsretten har gitt en utførlig beskrivelse av de faktiske forhold den har funnet bevist, og det er klart ingen mangler ved domsgrunnene.
- (25) Ved vurderingen av straffutmålingen må det tas utgangspunkt i at domfeltes handlemåte var meget farlig; lagmannsretten uttalte at "det var tilfeldig at ingen ble drept". Uavhengig av at straffeloven § 237 ikke er videreført i den nye straffeloven er det klart at domfeltes kjøring i høy grad er straffverdig, og det må utvilsomt fastsettes en ubetinget reaksjon. Den utmålte straffen på 21 dager er i alle fall ikke for streng, heller ikke når tidsforløpet tas i betraktning.
- (26) Utvalget finner det etter dette klart at anken ikke vil føre frem, og at den derfor bør nektes fremmet.
- (27) Når anken over straffekravet nektes fremmet, skal det ikke tas stilling til begjæring om ny behandling av de sivile kravene, jf. forutsetningsvis straffeprosessloven § 434 syvende ledd.

(28) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING:

Anken over straffekravet tillates ikke fremmet.

Bergljot Webster
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: